

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ունեւոր

Կ. Պօլսոյ համար

Տարեկան	դր. 100
վեցամսեայ	» 50
հաւամսեայ	» 25

Գաւառաց համար

Տարեկան	դր. 150
վեցամսեայ	» 75
հաւամսեայ	» 40
Օտար երկիր տրկն. 40 ֆր.ք.	

ՏՆՕՐԸ ԽՄԲԱԳԻՐ

և ի

ՊԱՏԱՍԻԱՆԱՏՈՒ

Նիկ. Ս. ԹԻԻԼՊԵՆՏՆԱՆ

ԽՄԲԱԳԻՐԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա (Երզնայէ Բաղաթ)
Երբ խոսնի դէմը Սամուր փո-
ղոց թիւ 13

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

ՅԱՆՎԱՐԻ 20 ԳՐ. ՍՐԾԱԹ

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

ՀՐԱՆՈՒՄԻ ԽՆԴԻՐ (՝)

Բ.

Դիւանութիւն վարժարանաց
դատն շատոնց հետէ կորսուած
է, նա մանաւանդ աղջկանց հա-
մար, զի «աղջկանց դատարա-
րակութիւնն միանգամայն ի
տան և ի դպրոցին կըլլայ. բն-
տանեաց կիներն զաղջիկն՝ իւր
ապագայ տնային և բնտանե-
կան դերին համար մեծցնելու
պարտքն, իսկ դպրոցին՝ տղոյն
միտքն մշակել. . . Անտարա-
կուսէի է թէ ընդ մէջ տան և
դպրոցի եղած յարաբերու-
թեանց, ընտանեաց դերն առա-
ւելակշիռ է»

Օրինորդաց տրուելիք դաւ-
տարակութեան օրինակներն
պէտք է գտնել Գերմանիոյ և
Հելլենտիոյ մէջ. ամենէն ան-
ուանին է ի Պէտն քաղաքին
1836ին բացուած աղջկանց վար-
ժարանն, ինչ որի միւսին յար-
կին տակ հաստատեց նախակր-
թարւոն մը (չորս դաս) և երկ-
րորդական ուսումնարան մը
(նոյնպէս չորս դաս), իւր զրու-
թիւնն կատարելագործեց տե-
սակ մը վարժարանացով, ուր
օրինորդ վարժուհի լինելու կը
պատրաստուին, ասոնց հետ կը
գտնուին ևս ուրիշ աղջիկներ
որք մանկավարժական գիտու-
թիւն կ'սովորին օր մ'իրենց տը-
ղոց դաստիարակութեամբ պա-
րապելու համար, Ուսմանց ըն-
թացքը կ'տեսէ զրեթէ տասն և
հինգ տարի, տղայն դպրոց
կսկսի յաճախել չորս կամ հինգ
տարեկան հասակէն մինչև 9-
20 տարին :

Աղջկանց այսպիսի կեդրո-
նական դպրոցի մը Կ. Պօլսոյ մէջ
հաստատութիւնն մեծ արդիւնք
կրնայ ունենալ ի մեզ՝ նոյն իսկ
անհատներու ձեռք, զի մեր
մանկտիւն մարտադրի փո-
խանակ օտարաղջի դպրոցներն
յաճախելու՝ իբր կատարեալ

Հայուհի կ'ըլլան, և միան-
գամայն բաւական թուով աղ-
ջիկ դաստիարակներ կ'ունենանք
գաւառներն ասդին անդին զըր-
կելու, Հայուհեաց նորակազմ
ընկերութեան ուշն կ'հրաւիրեմք
այս կետին վրայ. արդէն իսկ
նպատակ ունի սոյն ընկերու-
թիւնն ամենայն կերպիւ հայ
տիկնանց վիճակն բարւոյն
հայ աղջիկներն աշխարհագրու-
թեան և աղջիկն պահանջած դը-
րութեան ոճով կ'ըլլան. Ահա,
ւասիկ միւրոց մը զոր յուսով եմք
թէ աղջիկ հայուհիք կ'ընտրեն
իւրեանց նպատակին մի քանի
տարիէն հասնելու, ի հարկի պա-
հանջման ուրիշ առթիւ մ'աւել-
լի կերպայն բանեմք այս խըն-
րոյս վերայ . . .

«Իգական դաստիարակու-
թեան նպատակն, կըսէ Յրէ-
լիհ, միւսնայն է ամեն դասու-
աղջկանց համար. հարուստ կամ
աղքատ, տղայն ուրիշ բան մը
պէտք չէ և չկրնար լինիլ՝ քան
թէ հնազանդ աղջիկ, բարի քոյր,
առաքինի օրինորդ և յետոյ իւր
կանացի կենաց ընթացքին մէջ՝
հաւատարիմ ուսուսին, անձնա-
նուէր մար, միւր տան տիկին
մը . . . Ուրեմն անհրաժեշտ է
«նորա մտային ամեն կարողու-
թիւններն արթնցնել» և զանոնք
բաւական զորացնել որ կարող
լինի ինքնին կենաց նպատակին
հասնիլ իւր սեռին պահանջած
որակութեանց մէջ »

Այս աստիճան ոսկեգիր պէտք
է գրուին այն ամեն աղջկային
հաստատութեանց վերայ, որք
յանձն առած են մեր աղջիկնե-
րը կ'ըլլան, նոյնպէս և այն ըն-
կերութեանց՝ որոց նպատակն
է օրինորդաց դաստիարակու-
թիւնը :

Ի Ռուսիա վերջին տասն տա-
րիներու մէջ՝ վերոյիշեալ Յրէ-
լիհի զրուածեամբ բացուած
«աղջկանց ցերեկօթիկ վարժա-
րանաց» յառաջիկայութիւն թող
մեզ օրինակ լինի թէ նոյն զրու-

թիւնն ի Հայս ևս կրնայ յաջո-
ղիլ Մեզ չառարկեն թէ Տէրու-
թեան դանձու ոգնութեամբն
է որ այսչափ արդիւնք յառաջ
եկած են ի Ռուսիա. եթէ գա-
ւառաց սնտուկներն ու անհա-
տից ձեռնտուութիւնք պակա-
սին, շատ չնչին բան մ'է գա-
նալն օգնութիւնն :

Գաղղիներէն լեզուով հրա-
տարակեալ պարբերական թեր-
թէ մը կը քաղեմք տեղեկու-
թիւններ Ռուսիոյ աղջկանց ճի-
նաշներուն վերայ, զորս ինչ ինչ
փոփոխութեամբ աստ մեր աղ-
ջիկն համար կ'ներկայացնենք
առ որ անկ է՝ թերութեամբքն
հանդերձ :

Աղջկանց ցերեկօթիկ վար-
ժարանն կ'բաղկանայ եօթն դա-
սէ և ծաղկոցէ մը. ծաղկոցին
մէջ պէտք է տղան մինչև 98 դ-
տարին սովորի թուարկութիւն,
հայերէն գրել կարգաւ, եօթ-
ներորդ դասուն մէջ, հայերէն
լեզու և ուրիշ եւրոպական լե-
զու մը՝ այսինքն գաղղիներէն,
զի այս մեզ իբր երկրորդ մայ-
րենական լեզու մ'եղած է. այս-
պէս լինելու համար պէտք է
դայն պզտիկ հասակէն մեր ման-
կըտոյն մշակել տամք, կանոն
չէ որ մէկ դասուն մէջ 40 տ-
շակերտէ աւելի գտնուի, առող-
ջապահական սկզբունք զոր ան-
խախտ պէտք է պահել. երբ
աշակերտաց թիւն 40ը կանցնի,
յայնժամ դասն երկուքի կամ
երեքի կ'բաժնենք քան պահանջ-
ման թուոյն :

Աշակերտութիւն մը՝ ի փոխա-
րէն իւր տուած չնչին թոշակին
(ի մեզ բացարձակ ձրի դաստի-
արակութեան կողմնակից չեմք)
տես ուրչափ բան կ'սովորի նախ
կրօնագիտութիւն, սրբազոտն
պատմութիւն, հայերէն լեզու
և զրականութիւն, գաղղիներէն
լեզու, պատմութիւն աղբալին,
աշխարհագրութիւն, թուաբա-
նութիւն, բնապատմութեան ու
ֆիզիկա նախադիտելիք, մանկա-
վարժութիւն, ձեռագործ, ուր-

ուագրութիւն, երգ, նոյն իսկ
պար :

Եօթն դասուց մէջ ուսմանց
ի նչպէս ուսուցութիւն հասկնալու
համար, օրինակ առնուած պատ-
մութեան ուսումն, երեք փոքր
դասուց մէջ պատմութեան դաս
տալ չկայ ամենին, ալ վար-
ժուհիք տղոց կ'պատմեն ամեն
աղբաց պատմութեանց գեղե-
ցիկ մասունքն, Զորորդ դա-
սուն մէջ միայն կ'սովորեցնեն Ա-
րեւելեան և Յունաց պատմու-
թիւն, յերրորդ դասուն՝ Հնդկ-
մայեցոց պատմութիւն, Միջին
դարու պատմութիւն մինչև
ի աշակերտ ժամանակն և Հայոց
պատմութեան առաջին մասնն,
յերկրորդ դասուն՝ Արեւմտեան
Աղբաց պատմութիւնն մինչև
վերաթափախ դաշնագրութիւնն
և Հայոց պատմութիւն մինչև
ցարեքն Տաճկաց ի Հայաստան,
իսկ յառաջին դասուն՝ Հայոց
և ընդհ. Աղբաց պատմութիւնն
մինչև ցայսօր, Այս դրութեանս
վրայ յենլով կրնան միւս ու-
սումներն ալ բաշխել եօթն դա-
սուց :

Սմանք թերևս կարծեն թէ
աշակերտուհւոյն միտքը շուտ
կ'յողնի այսչափ ուսմամբ միան-
գամայն պարագայով, վարժա-
րանին մէջ ամեն օր հինգ դաս
կ'տրուի, ամեն մէկ դաս ժամու
մը չափ կ'տեսէ. բնահանրապէս
նախատեսուած է թէ դասերն
բարեխառնին մտային և մարմ-
նաւոր հրահանգներով, զոր օ-
րինակ, այն հինգ դասէն երեք
դաս պատմութեան, աշխարհա-
գրութեան կամ բնապատմութեան,
թուաբանութեան կամ կրօնա-
գիտութեան, գաղղիներէն և ըն-
կին, և ըն. իսկ միւս երկու ժա-
մերն՝ կար, ուրուագրութիւն,
երգ, պար, Ամեն դասէն ետքն՝
մի քանի վարկեան հանգիստ,
կէս ժամ՝ կէս օրուան կերա-
կորին համար, և կէս օրէն 3
ժամ վերջն աղաք տեղերին կը
գառնան բաւական ուսմամբ յա-

գեցած, Այս դրութեամբ միտքը հրահանգեցաւ, մատուցն ու սրունքներն այլ իրենց հրահանգն ունեցան, անոր համար է որ աշակերտութիւնը ի Ռուսաստան, դասատանց դռներն չ'բացուած՝ քաւորդ մ'առաջ առաւօտուն սրահներուն մէջ կը խնկին Տարին երկու ամիս՝ ամենէն տաք ամիսներն՝ արձաւ կուրդ:

Արդէն վերն տեսանք թէ Ծաղկոցէն հօթներորդ դասն ընդունուելու համար քննուելու է տղան՝ գէթ թուագիտութիւն, գրել կարողալ գիտնալ, մէկ դասէն ի միւս դասն անցնելու խիստ փորձեր կըլլան, զի պէտք չէ դասերն լեցնել շատ մ'աշակերտներով՝ որոց կարողութենէ վեր են այն դասերուն ուսմունքն, քննութեանց աղէկ չպատասխանող տղայն մինչև 3 տարի նոյն դասն կ'կենայ, երեք տարիէն յետոյ եթէ նորէն չ'յաջողի՝ դպրոցէն կ'ճամբուի Պարզեւարաշխութեան վերջն ուսումնաւարտ աշակերտութեանց կ'տրուի վկայագիրներ, որով կարող կըլլան իբր ուսուցչուհի դաս տալ զայն ամենայն ուսմունքն որոց համար վկայեալ են:

Այսչափ խօսելով աղկանց դաստիարակութեան մասին կը բաւականանամ:

Շատ տեսակ հրահանգի դրութիւններ մանչ տղոց համար առաջարկուած են և գործադրուած չար կամ քարի արդիւնքներ ունեցած են. Ամենէն խելքի մօտն և դիւրագործադրելի երեւցածն է մէ-Մարթէն գաղղիացոյն դրութիւնն է որ կը տրամադրէ յամեն աւան նախնական դպրոցներ հաստատել (եթէ արդէն կայ՝ բարեկարգել), ամեն երեք հազար բնակիչ ունեցող գիւղաքաղաքն կամ քաղաքն լիկէններ բանալ ուր պիտի ընդունուին նախակրթանոցներէն ելնող յառաջադէմ աշակերտքն, որպէս զի աղջկան մանկուտն այն ամեն անոնք որ բան մը կրնան լինիլ՝ չզրկուին մտաց սնունդէն, իբր սկզբունք պէտք է ընդունիլ նաեւ թէ ընդդրացի ազգս վաճառականական հաղորդակցութեանց դրութեան ըն համար՝ նոյն դրացի մէն մի ազգին լեզուն ու պատմութիւնն ըն ուսուցութիւն տղոց, բաց ի հայերէն, գաղղիերէն և տաճկերէն լեզուաց և յայն ամենայն ուսմանց և գիտութեանց որք պիտոյ են մարդու մը — Աւաններու աշակերտաց՝ երկրագործութեան նախնական գիտելիք, զի երկրագործութեամբ Հայն մարդ պիտի ըլլայ՝ ասի միթէ միթիկական ճշմարտութիւն մնէ. իսկ լիկէններու յառաջադէմ աշակերտաց՝ պիտանի ար-

ւեստ մ'ալ սովորեցնել . . . Աստմեղ ներեալ չէ աւելի երկայն խօսիլ աղկանց և մանչ տղոց ի մեզ տրուելիք հրահանգին վերայ, այլ կ'հրահարեմք զազգ վարչութիւնն ու զՄեծ. Երեսփոխանս ազնարկ մը նետել առաջարկած դրութեանցս վերայ, փափաքս է իմովստեն ազգիս բարիք մ'ընել՝ գէթ գրելով:

. . . Խմբագիր Տէր,

Օգոստոս 20 թուականաւ Հրագրոյդ մէջ յօդուած մը կարդայինք, վանայ առաջնորդ Գեր. Երեմիա եպիսկոպոսին խօսած քարոզին նկատմամբ. Արարուց Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ մէջ ի ներկայութեան 2000էն աւելի ժողովրդեան յիշեալ եպիսկոպոսը իւր քարոզին մէջ այսպէս կըսէ. «1877ի պատերազմին Պայագիտի և Ալաշկերտի բնակչաց՝ Շէյխ ճէլալէտինի զօրաց կողմէն կրած սոսկալի ջարդերէն՝ նոյն իսկ Աստուծոյ կողմէն եկած պատուհաս մ'էր, վասն զի յիշեալ ժողովրդաց չափազանց մեղացը վրայ՝ Աստուած իւր բարկութիւնը թափեց այն խժոյժ քրդաց ձեռամբը. ուստի ասոնք ոչ թէ իբր յանցաւոր նշակաւոր է՝ այլ սոսկ Աստուծոյ գործիքը»:

Մենք յիշեալ եպիսկոպոսին քարոզին ճշմարտութեանը վերայ կ'իշխուած լիմք, վասն զի մեղայնպէս կ'թուի թէ այն գործիքը նոյն իսկ ինքն Երեմիա եպիսկոպոսն է:

Ի՞նչ լաւ խորհիմք՝ սատրաւաբանական հետեւութիւնն պիտի ունենամք թէ՝ սոյն կոտորածին հեղինակը նոյն ինքն Երեմիա եպիսկոպոսն է, վասն զի եթէ ամբարշտ ժողովուրդ մը պէտք է որ կոտորածի ենթակայ ըլլայ, ուրեմն երկրիս վրայի ամեն ժողովուրդ սոյն աստուածային պատժոյն ենթաւ կայ ըլլալու է, միշտեւ դէպքերը կ'յուշեն թէ՝ անոնք որ աւելի անգութ եղած են, աւելի խաղաղ և երջանիկ ապրած են և կ'ապրին, ուրեմն այս պատգայն մէջ եթէ մատնիչ մը կայ, ոյն ալ նոյն ինքն Երեմիան է, եթէ գտնուին այնպիսի անձինք, որք առարկեն թէ՝ Երեմիա իր մասնութեամբ և անոր միջոցաւ եղած կոտորածէն ինչ չափ կրնայ ունենալ, կ'պատասխանեմք թէ, այո մեծամեծ շահեր ունի, վասն զի այն կոտորածէն յառաջ եկած կողոպուտէն մաս մը և բաժին մ'ալ իրեն պիտի իյնայ, զի աշխարհիս վրայ ձրի ծառայութիւն չկայ, և ասոր տպացոյց իւր սա խօսքն է, որ կըսէ թէ՝ «մի տարի առաջ ես արդէն ի-

րենց իմացոյցի թէ ոչիտի պատժուիքս ուսկից սա հետեւը. ներ կուզէ թէ՝ ինքք մատնիչ մը լինելու պատրաստուած է եղեր արդէն, և վերջի խօսքը թէ՝ «անոնք Աստուծոյ գործիքն են» ինչիւրեք աւելի կ'ուսարանէ այսինքն թէ՝ ինքք Շէյխ ճէլալէտինին գործիքը և Շէյխ ճէլալէտին ալ իւր գործիքը եղած է, և կ'յաւելու ըսել թէ՝ «վանեցիք, դուք ալ պիտի կըրէք այն կոտորածին փորձերը, եթէ ձեր մեղքերը վրանուզ. չի թօթափէք», ուրեմն վանայ ժողովուրդն ալ թող պատրաստը ի կոտորուելու վասն զի Ալաշկերտի և Պայագիտի կողոպուտին ճաշակը տակաւին բերանն է. միթէ մեռեալներէն խառնուելու զեմ ժողովուրդին սրտմտութիւնը իբր մեղք նկատուելու է:

Հաւանական աղբիւրէ առնուած տեղեկութեանց նայելով ասկից մի տարի առաջ նիջեցեալ մը կ'պատահի և վանայ Հանգուցներ եկեղեցին կ'տարուի, սակայն Երեմիա սրբազան հրաման չտար եկեղեցի մեռան. ներ զայն, մինչև որ այդ անկեղան մարմնէն խաբաճ չառնուի, հետեւաբար նիջեցեալք երեք օր խեղճ վիճակի մէջ պարտէղը կ'մնայ, ուսկից վերջ կ'առնուին «խաբաճը» վճարել, որով ապա հրաման կ'ենէ թաղելու, սակայն ցաւօք և դարձացմամբ կ'տեսնեն թէ մեռեալը բացօթեալ տեղ մը մնալով, շունքը անոր մարմնոյն մէկ մասը արդէն կ'երած են երբ:

Ահա Աւետարանին անարժան պաշտօնեայն, որ կ'մոռնայ իւր վարդապետին այն խօսքը՝ որ կըսէ թէ «ձրի առէք և ձրի տուք» այո, գիտէ այս խօսքը, սակայն ի հարկին, Ս. Աւետարանին պատուէրները իւր շահուցը համաձայն կ'գործէ, տեսէք այդ պատկառելի եպիսկոպոսը, որ «Հայր հասարակաց» ալ կ'կոչուի, թող իւր այդ ընտիր և իմաստալից քարոզիքը իւր հօրեղբորորդւոյն տայ, որպէս զի այլեւս մեղք չգործէ. . . և ինքն ալ յանկարծական կոտորածի մը չհանդիպի, որն որ մինչև ցարդ անպատիժ մնացած է, և ամենայն անպատկառ անտարբերութեամբ մինչև ցարդ իւր վարդապետական պաշտօնը կ'վարէ և «սրբազան» ալ կ'կոչուի:

Ուստի այս կետեւուն վրայ յիշելի ազգայնոց ու շաղրութիւննը կ'հրահարեմ. վասն զի այս քարոզութիւնները, որ համայն աւանի գիւղերուն մէջ կ'լսուի, կրնայ օր մը սոսկալի հետեւու թիւններ ունենալ:

Առ այժմ՝ արդարեւ բաւական կ'համարեմ:

Տէր, հաճեցէք ներկայս ձեր պատուական թերթին մէկ անկեղք ընդունիլ:

Ստեփան Բարեպետ

Երեկ ոստիկանութեան Դըրնէն յատուկ թէզքէրէ եկաւ ի Պատրիարքարան, որով անցեալներն Ղալաթիոյ և վերջերս ալ իւսկիւտարի եկեղեցեաց մէջ վերջին օրերս խառնութիւն յարուցանող անձանց ցանկը կը պահանջուէր Պատրիարքարանէն:

Միւսոյն պահուն հոն կը գտնուէին նաեւ իւսկիւտարցիներէն բազմութիւն մը, որոնք եկեր էին յայտնելու թէ, եկեղեցին գոցողներն ոչ թէ 1 կամ 2 անձինք, այլ ամենքն ալ միատեղ եղած են գոցողները, միտնգամայն խնդրելու որ ձեր մականս վարդապետին դատն ալ ժամյառաջ արդարութեամբ և անաչառութեամբ տեսնուի:

Ս. Պատրիարքն թէզքէրէն առնելով իւր ամենեցուն կորդաց, և իւսկիւտարցոց խել մը յանդիմանութիւններ ընելէ ետեւ, թէպէտ ասոնցմէ երկու հօգի առջի բերան Հիւանդանոց զրկելու ուղից ի զգաստութիւն, բայց վերջէն մէկ երկու երկնիլ ազգայնոց բարեխօսութեանը վրայ ետ կ'եցաւ իր այդ գիտաւորութիւնը ի գործ դրելէ, և երաշխաւորագիր առնելով անոնցմէ, որ միւսանգամ այս տեսակ խռովութեանց տես զի պիտի չտան, ներեց և արձակեց բազմութիւնը:

Ապա իւսկիւտարի սոյն գործոյն քննութեան համար Ս. Պատրիարքը յատուկ մասնաժողով մը կազմեց, թաղին երեւելի ազգայնիկներէն և անձանց մէ բաղկացեալ, իրիմիան սքորազանի նախագահութեանը ներքեւ, և հրահարեց յիշեալ մասնաժողովը որ դուրսարուելով ժամ յառաջ իր քննութեան տեղեկագիրը մատուցանէ:

— Թէրեմանը — Գեղեարի վանէն ստացած վերջին մէկ նամակը կ'մանուցանէ թէ՝ ուստական հիւպատոսը դեռ նոր յիշեալ քաղաքը հասեր է, զոր դիմաւորելու համար ժողովրդեան շատը ընդառաջ գացած լինելով, հիւպատոսին քաղաքը մըտած օրը դրեթէ բոլոր խանութներն ալ գոցուել են, հիւպատոս մ'առաջին անգամ վան դալուն պատմութեամբ ամեն մարդ փափաքելով երթալ տեսնելու զինքը, Անգղիական հիւպատոսին ալ քանի մ'օր վերջը հոն հասնիլն սպասուելով, ժողովուրդը զայն ալ պիտի գիմաւորէ, փրկալէմեան Արք. Գեղեարք վարդապետ, անգղ. հիւ-

պատուք դիմադրելու համար տեղւոյն ազգ. երեւելիներէն քանի մը հոգի հետն տուած քաղ. քէն բաւական հեռաւորութեամբ տեղ ընդառաջ գացեր է:

—Դժ. երեկոյ ժամը 10ն անցած՝ Երուսաղէմայ Գունաց Պատ. րիարքը, կառքով Գումգարոյի երուսաղէմատունը գալով, երուսաղէմայ Պատր. փոխանորդ Սիմէոն սրբազանին փոխադարձ այցելութիւն մը տուաւ:

—Գահիրէէն հասնող հեռագիր մը կ'ընկերանէ թէ, յիշեալ քաղքին Հակահասունեանց ձեռքն եղած հայ-կաթողիկոսաց եկեղեցին իր բոլոր գոյքերովն հանդերձ, գեր. Հասունի Թագ. բերին վրայ, խաղի թէվիք բաշտայի հրամանաւ, Գահիրէի հասունեան կաթողիկ հայոց առաջնորդ Սպարապետ Պողոս վարդապետին յանձնուեր է:

ԱՁԴ

Օսմանեան Թատրոնին վարչութիւնը մտադիր լինելով իւր գործառնութեանց սահմանն ընդարձակել և աւելի կատարելութիւն տալ իւր ներկայացմանց, կ'հրաւիրէ ամեն անոնք որք յօժարութիւն և յարմարութիւն ունին դերասանական արուեստին, գալ ի յիշեալ Թատրոնն ի կէտիկաշա ներկայանալ առ ստորագրեալն որ գահացեցիչ ամսական մը կ'ստանայ իրենց:

Ս. Թաշեան

23 Օգոստ. 79 Կէտիկ-Փաշա

ՀԵՌՍԳՐԱԼՈՒՐԻ

Վիեննա 3 սպտմ.

Այսօր Ռուսաց կայսրը և Գերմանիոյ կայսրը, ռուսական սահմանազխոյն վրայ Ալէք. Եանդրովօ քաղաքը տեսեցնուած իւր մ'ունեցան:

Ս. Բէթէրպուրկ 3 սպտ.

Կեդրոնական Ասիոյ Թիւրք. մէններուն դէմ արշաւող ռուսական բանակին հրամանատար Լազարէֆ զօրապետին մահուանը վրայ, նոյն բանակին հրամանատարութիւնը Տէր Ղուկասօֆ զօրապետին յանձնուեցաւ:

Լոնտոն 3 սպտմ.

Բարեկուսոյ հրահանգանէն հասած վերջին լուրերը կ'ըսեն, որ Զուլուներուն Սէ. Թիվոյո թագաւորն ի փախուստ դարձեր է, անգղ. զօրացմէ խիստ մօտէն հալածուելով Թագաւորին երեքօրդ ըն ալ տեղ դրանակակեղորոնք եկեր են հնազանդութիւն յայտնելու:

Յունաստան խորհուրդ. կը հարցնէ գաշնող իր տէրութեանց, Պերիինի ֆօնկլէին Ժո. Ատենազարութեանը՝ Բ. Դրան կողմանէ տրուած մեկնութեանը վրայօք:

Այս առաջ հասած Վիեննա 4.—Աստրիոյ եւ Գերմանիոյ տէրութեանց մէջ գաղտնի դաշնակցութիւն մը կնքուած ըլլալը պաշտօնապէս կ'ըստուի:

Պերլին 4.—Գերմանիոյ կայսեր և Զարին միջև տեսակցութիւնն երէկ տեղի ունեցաւ երեկոյեան ժամը 4ին յԱլէքսանդրովօ, ուրկէ այսօր զատ զատ մեկնեցան:

Բարիզ 3.—Գաղղ. և Անգղ. կառավարութիւններն կ'պնդեն որ խաղիք անյապաղ հրատարակէ զՊ. Պարիսկ և Պիլիէրն եղիպա. գանձարին գործոց հակող տեսուչ անուանող հրովարտակը:

Պելկրատ 3.—Պուկարիոյ իշխանին անյապաղ հոս գալը կըսպասուի:

Լոնտոն 4.—Թայմզ Վիեննա իշխան քաշուած հետեւեալ հեռագիրը կ'հրատարակէ, «Արև. Բուսէլիի ոստիկանութիւնը յետփոխական 6 ֆօմիթէ և ժողովուրդն ի զէն հրաւիրող յայտարարութիւններ երեան հանեց: Ալէք. Բաշա ազգ. երկրապահ բանակէն 12 վաշտ զօրք շարժման վիճակի մէջ դնել կառաջարկէ»:

Մօրնինկ-Բօսթ կ'ընկերանայ թէ թէ 1885ին Պէրլին մէջ համադրարին Արուեստահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Այս առաւօտ բացուեցաւ	42.48
Բուժէր	44.23
Թղթաղրամ	812.20
Պղինձ	502.20

ՎԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թուրք-հայկական յանձնաժողովի 3դ նիստը, որ երէկ տեղի պիտի ունենար, կամ վաղուան կամ կիր. օրուան մնացեր է: Այս օրածգման 2 պատճառցոյց կ'արուի, մէկն է՝ Ժ. Բ. Ատենազարութեան վրայ Դրան տուած մեկնութեանը մասին, մեծ տէրութիւններէն Յունաստանի խորհուրդ. հարցնելով իր պատուիրակացը հոս դեռ ո՞նէ նոր հրահանգ զրկած չըլլալը: Միւս պատճառն ալ է, կըսեն, Սաֆվէթ բաշայի երէկ կայսպալաքը գտնուիլը Պ. Բատովիցի Սուլթանին ներկայութեանն ընդունուելուն առթիւ: Իսկ օրածգման ամենէն հաւանական պատճառը այս վերջինն ըլլալ կ'արձուի:

—Գարատաղի դեսպան Պ. Բատովից երեկ Վիեննա Սուլթանին ներկայացաւ իր պաշտօնին վաւերադրեցն. Վիեննա Սուլթանութեան մատուցանելու Սաֆվէթ բաշա ալ ներկայ կ'գտնուէր ուր ընդունուի թեան:

—Անգղիական դեսպանին համար բուռեցաւ թէ ասկէ շաբաթէ մը փոքր-Ասիոյ նստահանգիստ քաղաքներն այցելութիւն մ'ընելու պիտի մեկնի:

Այս անգամ ալ կըսուի թէ Աստրիոյ դեսպան Զիլի կոմսն ալ 13-20րի շաբ. մայրաքաղաքէս բացակայելով ուղևորութիւն մը պիտի ընէ:

—Մայրաքաղաքէս կ'հեռագրեն եւրոպ. լրագրաց թէ՛ սեպտմ. 8ին (Ն. Տ.) Աստ. զօրքերն Նովիպազարի սահմաններէն ներս մտնելով մինչև Ճայնիցա, և Թաշլեւայէն Ռիշրատ գացող երկաթուղացի գիծը պիտի գրաւեն:

—Այս տարուան հնճոց նշանադրեալն, Անգղիոյ երկրագործաց կրած ֆետքը 28 միլիոն ոսկի կ'հասնի եղեր:

—Աֆղանիստանի դէմ Անգղիացւոց բրած այս վերջին պատերազմին մէջ մինակ 60.000 ուղտ մեռեր է:

—Ռուսական կառավարութիւնը իր եւրոպական սահմանագրքը կողմը ձեռնարկած երկաթուղւոյ շինութիւններն դադարեցնելով, այժմ Ասիական կողմն սկսեալ երկաթուղիները ժամ. յառաջ լինցնելու փոխ տանիլ սկսեր է: Սկսեալ շինութեանց մէջ մինակ Ռուսի երկաթուղւոյ գիծը 700 քիլոմէթրո երկայնութիւն պիտի ունենայ:

—Նորոգ վախճանեալ հայաղգի Լազարէֆ զօրապետին հրամայած կեդր. Ասիոյ արշաւանաց բանակին վրայօք Ս. Բէթէրպուրկ հասած վերջին լուրերէն կիմացուի թէ, Թիւրք. մէններուն դէմ զրկուած սոյն բանակը առանց ջուրի մնալով 35 օր շարունակ քաղկէն յետոյ, հազիւ մէկ ջրհոր մը գտներ է: Յիշեալ զօրաց մէջ աչքի հիւանդութիւն, թանչ փոր, հարութիւն և ջերմախտ ինկեր է:

—Տրապիզոնի պաշտօնական թերթը կ'ընկերանէ թէ՛ յիշեալ քաղքին շրջակայքը համաճարակ հիւանդութիւն մ'երեւան եկեր է, որոյ ինչ տեսակ բան ըլլալը չըսեր սակայն:

ԱՐԲԻԼԻՔՈՍԻ ԿԱՐԾԻՔԸ

Թ. ԻՆՁ Է. ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ

Փափաք մեծ է ձեզ գիտնալ թէ ի՞նչ է մեր Ընդհ. Ժողովը ես՝ որպէս զի առանց յոգնելու երկու խօսքով կարենամ բացատրել և դուք ալ կատարեալ և ճշգրիտ գաղափար մը ունենաք այս մասին, նախ և առաջ պիտի բացատրեմ ձեզ թէ որպիսի անձանցմէ կ'աղկանայ այդ ժողովը և դուք երբ յէք ու գիտնաք այս մանրամասնութիւնքը, անշուշտ եմ որ ինքնին պիտի համոզուիք թէ ի՞նչ է:

Այս ժողովին մէջ առաջին տեղ կ'ընեն կարգ մը խար. գաղ. և խարբար. անձինք, որոնք աղգին հացովն ապրելով ուրիշ հոգ և մտածում չունին բայց ելծէ օր քստ օրէ իրենց անձնական շահոց աղբիւրները շատցնելու համար ամեն տեղ ամեն գաւառ և ամեն թաղ խնդիրներ բանալ և կ'ընեն յարմար որոնք փնտռել, այս պարագայիս՝ յաջողութեան համար ժողովրդականութեան զօրութիւն պէտք է, ատոր ալ միջոցը գտած են ժողովրդեան աչքը շարունելու համար մէջերին կ'մտնեն կուլան, կ'պոռան, կ'կանչեն, Աղգ... Հայրենիք... Կրօնք... բայց սուտ է, մի հաւատաք, զի ասոնց քով աղգը իրենց խառնութիւն յաճախորդն է, հայրենիք չունին, զի ուր որ հանգիստ ապրին՝ իրենց համար անկէ աղէկ հայրենիք չկայ, իսկ կրօնքը՝ միայն ի ցոյցս մարդկան ունին պաշտել: Հա՛ մտցանք յիշել թէ ասոնք ծայրայեղ սահմանադրական ալ են, բայց ես նոյնպէս կրնամ ապացուցանել որ իրենցմէ աւելի Սահմանադրութեան տեսքի չկայ, ահա և այս իրաւամբ սոյն խմբին քառնապետական կուսակցութիւնն անուշեւորուած է:

Ասոնցմէ ետքը կուգայ իրենց հետեակ այն խումբը՝ որոնք խառնիճաղանձ քրուէ՛ պօռայէ և մեքենաբար ձեռք վերցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր, թէ և ասոնց մէջ միայն միտ և բարի մարդիկ ալ կ'ըլլան: Նուին որոնք չարաչար խաբուած են, այս խումբին մարդիկն ալ բռնապետական կուսակցութեան կ'ընդմիջեն և անկանոն զօրք կ'կոչուին:

Ասոնցմէ ետքը կուգան հաց ու ջուր, եղն ու միսը չմտածող և ինքզինքնին ցուցենելու կամ սուրբաթօրեայ զբոսարձութեան մը կարօտ չէ՛ ֆէնտիններն, որոնք ժողովաւ տեղւոյն պայծառութիւն և վալ մը կ'ընծայեն իրենց ներկայութեամբ: Ասոնք իրենց անձնասիրութիւնը գգուող ու փայփայողին գիրկը իյնալուն համար՝ իրենց անտարբերութեամբն ու անհոգութեամբն աւելի մնասեղաւ են, զի առաջնոց զօրութիւնը կ'աւելցընեն, Այս խումբին ևս անուն մը չկրցի գտնել, գտնեալն է՝ ինձ ալ խմացուր:

Զորքորդ կարգը կ'կազմեն փոքրաթիւ չեղօք երեսփոխաններ, ասոնք ոչ քուէ կուտան և ոչ կ'ստան, ոչ կ'ընդուն և ոչ կուլան, ես շատ աշխատեցայ ասոնց ինչ ըլլալը հասկընալու համար, բայց չյաջողեցայ, միայն սա չափ մը կրցի հետեւցնել թէ՛ այս մարդիկն կամ խուս ու համար ըլլալու են, կամ երկու կողման ալ միանալով համայն հանձնադրան կուղին, և կամ թէ ոչ՝ երկու թուրին մէջ տեղը մնալով իրենք ալ ապշած մնացած են ինչ բնիկներուն վրայ, Հիմալ այս խումբներուն վրայ աւելցուր ֆէնտինքը քուէօք:

ընտրուած երեսփոխան, ժամկոչին, լուսարարին, քերականին, վարժապետին և մէկ քանի թաղերէ հաւաքուած օժանդակ քուէով ընտրեալ երեսփոխան, անունն ու արհեստը քուէարկութեան մէջ փոխուած երեսփոխան, «խօսք կուղեմ» բառով ոտքի վրայ ելնող և ժողովըրդին մէջ պարտապահանջը տեսնելով տեղէն «ես խօսք չունիմ» ըսող երեսփոխան, վերջապէս . . . երեսփոխան :

Մի կարծէք թէ մոռցեր եմ յիշել այն վարժապետի բայց ճշմարիտ ազգասէր և խոհական ու արժանեաց տէր մեծարոյ երեսփոխանները՝ զորս ցաւօք սրտի կ'պարտաւորիմ աստանօր իբրև բացառութիւն յիշատակել՝ զի մի գուցէ անոնք ալ միևնոյն ջրով լուացուած սեպուին, դժբաղդարար ասոնց մէկ մօռը զընկելով կ'փախչին հեռու, և չեն մերձենար, իսկ մէկ քանին ազգին սիրոյն համար, նոյն իսկ իրենց անձնաւորութիւններն ու երբեմն անձնական արժանիքներն ու պատիւներն չի նայելով մտած են, միմիայն անոր համար որ բոլորովին ընդհ. ժողովը բաժնին՝ Գալիստիոն Գալիստիոն ալ չգտնուի, բայց ինչպէս որ բոլոր դժբաղդարար այս խումբը փոխաբերութեամբ համար, անկանոն և հետեակ զօրքերուն անճոռնի ձայներուն մէջ խեղդուած է իրեն ձայնը :

Ուստի ահաւասիկ այժմ կրնան գուշակել թէ այսպէս և այսքան զանազան տարբերով կազմուած ընդհանուր ժողով մ'ինչի կ'նմանի և ինչ արդիւնք կարտադրէ :

Արդ ինք արտադրած չունի որ բոնեք, իսկ ըրածներն որ հարցնես նէ՝ զուտ կապկութեան զատ ուրիշ բան չէ :

Մեր մանկութեան օրով տղաք մեծամեծ իրերը իրենց հասակին յարմարեցնելով խաղալու կենէին, որը թագաւոր կրլար, որը ախոռապետ, որ մէկը սեղանաւոր, որ մէկն ալ մեքենավար, ևն. և ամենքն ալ իրենց ինկած դերերնուն յարմար մէկմէկ շինուած ձեւեր ու կերպարանքներ ցոյց կ'տային :

Ճիշդ հիմա ալ ասոնք ելեր ժողովը օրէնք կ'իւղան եւ արդիւնքներն ալ միևնոյնն է, չես հաւատար նէ՝ քննէ այսքան տարուան ազգ. ժողովիդ ընթացքը և բաղդատէ դեռ նոր երևան ելած Արարատեան, Արեւելեան և Կիլիկեան կամ այլ այս տեսակ ընկերութեանց ընթացքին և արարմանը հետեւ երբ տեսնես ասոնց քիչ օրուան մէջ տուած արդիւնքներն այն ատեն կ'համոզուիս որ քու ընդհ. ժողովը բաժնի ալ լոքալայոց խաղցած «թագաւոր» կամ «վարժապետ» օյինիէն բնաւ տարբերութիւն մը չունի : Միայն գոնէ այսքանով պէտք է մխիթարուինք որ, այս ժողովին ամեն մէկ նստին համար 12 ոսկիէն աւելի ծախք չերթար եղեր, ինչ է նէ՝ այս ալ չաճ մէկ :

Ո. ***

ՖԻՆԱՆՍԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Թիւ 362 Ո. զուտ-2 արշը

Այս գրատուն մէջ սկսած է գրի և գծողութեան վերաբերեալ պատրաստելու ծախուիլ Գրեթու չափաւորութիւնը՝ ուղղը կրնայ փոխուի տեսնել :

ՊԵՐՊԵՐԱՆ ՎԱՐՇԱՐԱՆ

Պերպերեան վարժարանի Տեղաւորութիւնն կ'ձանուցանէ որ վարժարանն փոխադրուած է Սելամըզ Բիւրքընի ընդարձակ տունը, Դպրոցը բացուած է օգոստ. 20 երկուշաբթի, իսկ դասերն պիտի սկսին օգոստ. 27ին, Նոր աշակերտ տալ փափաքող ծնողք սոյն միջոցին մէջ կ'հարկուին տեսակցել Տեղաւորութեան հետ վարժարանին մէջ :

ՊԱՏԿԵՐԱՅԱՐԴ

ԸՆԹԵՐՅԱՐԱՆ

Ի ՊԵՏՍ ՊՊՈՅԱՅ

Թորինեայ

Ե. Մ. Սիւրեան

Ահաւասիկ առաջին դասադիրք մը ընթերցանութեան, որ տղայոց հասկացողութեան յարմար բարոյալից և զբօսալի նիւթեր պարունակելէ դատ, քանի չափ յաւակագէտ փոքրագրեալ պատկերներով ճոխացեալ է :

Սոյն գրքովը 113 երեսէ բաղկացեալ, մաքուր կերպով տպագրեալ և կազմեալ ըլլալով, կ'ձախուի Նէնի Ճամբ Զի ինկիլէր ճատտէսի Թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրատունաց ըսել :

Գին 2 և կէս զրչ. արծաթ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ԱՆՆԱԿԵՐԵՆ ԼԵՁՈՒԻ

Աշխատասիրեաց

Մ. Պապաստեան Հիւսիսեայ

1879

Անգլիերէն լեզուին գիտաւ ընտրանալու և քիչ ատենի մէջ խօսիլ սորվելու համար յարմարագոյն և մէկ հատիկ գործի մը կրնայ համարուիլ այս նոր գիրքը, որ 240 երեսէ բաղկացեալ է և կ'պարունակէ հետեւեալները :

Մասն Ա. Գերականական կանոններ-Մասն Բ. Զրոյցատրութիւն-Մասն Գ. Անգլիերէնի յատուկ ոճեր-Մասն Դ. Համառոտ նամարան-Մասն Ե. Համառոտ բառարան-Մասն Զ. Համառոտ բառարան Անգլիերէնի ի Հայերէն :

Արամեան տպարանէն ի լոյս ընծայուած այս գործը՝ մաքուր տպագրութեամբ եւ անգլիական կազմով գեղեցիկ կերպիւ պատրաստուած՝ կը ծախուի ամեն գրատունաց խաւունքները ի զին երկու ֆրանք :

Մերձա՛յր իմամ Ալի խանի վերջ տարի թիւ 20 տեսնելի մէջ ամեն օր Տաճկերէն և Յարաներէն լեզուաց ինչպէս նաև թուրքիտուրքեան և Տօմարականութեան դասարանութիւններ կ'ընդունի օրուաւ ժամերու մէջ : Եւ սենեակը նաև յանձն կառնու պատրաստել տաճկերէն և ֆրանսերէն լեզուներով ամեն տեսակ պաշտօնական և ոչ-պաշտօնական գրութիւնք, զոր օրինակ խնդրագիր, Բողոքագիր, Տեղեկագիր, Համակ ևն : Արդոյ ազգայնիք միշտ սենեակը պիտի լըլ կրնան ապահով լինիլ թէ՛ դաստառութեան և թէ՛ մարտագամայն վերաբերեալ գրութեանց վերաբերութեամբ՝ փոյթ եւ խնամ, ինչպէս նաև բանասիր և գոհացողիչ պայմաններ պիտի գտնեն նոյն տեղը :

Յուշ Ե. Ալիսիւն

ԲՐԻՍՏՈՆԻԱԿԱՆ

Ուսումն Հասարակեայ Ս. Եկեղեցայ

Գրեթ

Գրեթին Վ. Մերսթրեմայ

Երկրորդ տիպ

Գին 60 բարա արծաթ :

ՀԱՅՈՒԹԻԱՆ ՀՈՂԻՆ

Ռաւիտիւն

ՀԱՄԱԿԱՐԱ Վ. ՕՐՄԱՆԵԱՆԻ

Արտասանեալ ի Հարաւի

Կրթասիրաց ընկ. Խաղիւտարու

Գինն է 3 զչ. արծաթ զրամ :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գիտելիք ՈՒ ՊԱՐՏՈՒՄ ՏՂՈՑ

Բաղմորդիւն Մամուրեան էֆի Խաղատարութեամբ Երկրի Տէտեան եղբոր տպարանէն ի լոյս ընծայեալ 248 երեսէ բաղկացած պատուական գիրք մնէ, որ կրնայ հնդկեան ասկէ առաջ Հրատարակած Նոր ընթերցարանին լրացուցիչ մասը համարուիլ և Մալկոյի Բ. Ղատի աշակերտաց ծառայելի Սոյն գործը՝ բաց ի ամենակարեւոր գիտելիքներէ կ'պարունակէ նաև այնպիսի նիւթեր որք ազգ. մանկուոյն սրտին մէջ ի մատուց հասակէ հայրենասիրական գագացումներ կը ներշնչեն :

Կը ծախուի Նէնի Ճամբ Զի ինկիլէր ճատտէսի Թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը, գին 1 1/2 ֆր :

ՆՈՐ ԸՆԹԵՐՅԱՐԱՆ

ՅՈՐԻՆԵՑ Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Կը ծախուի Նէնի Ճամբ Զի ինկիլէր ճատտէսի Թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրատունաց ըսել : Գին 1 ֆրանք

ՀԱՄԱՌՈՑ

ՄԱՐՄԱՆ ՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԿԵՐԱՅԱՐԴ

Հրատարակել

ՆԵԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԱՆ

Սոյն կարեւոր և օգտակար գրքը՝ ըսելով որ թէ՛ ի պէտս վարժապետաց և թէ՛ ստանձնին ուսանողաց կրնայ միանգամայն ծառայել, յատուկ բացատրութեամբ, 1840 թիւէ բաղկացեալ ընտիր դասագիրք մնէ, գինն է կէս արծաթ մմիտ, (չաղդի մնացորդ գինն ըլլալով 3 ու կէս ֆր) :

Կ'տարուի Կ. Պոլիս Սուլթան-Համամ Խատ էֆ. խան թիւ 27, Նշան էֆ. Կ. Պերպերեանի փորագրատունը և բոլոր գրատունաց ըսել :

ՇԱՐԳ

ՄՈՒՀԱՐԵՊԵՍԻ ՀԻՔԵԱՅԵՍԻ

Հեղինակութիւն

ՊԱՐՊԱՆ ՊԵՐՊԵՐԱՆ

Բաժանորդք գրուել ուղղորդներն զմեկու են Բերայ Թարաւ-Պաշա փո. զոյ թիւ 22 քաղնի՞ն գործոյս հրատարակիչ Միհրան Ս. Քիթապեան էֆ. և Օլու Սուլթան-Համամ էսատ էֆ խան վորագրիչ Պերպերեան Նշան էֆ. ի :

Իսկ տետր տու տետր գնել ու զողաց համար կ'ձախուի Նշան-Սուլթան Սուլթան Միհրան Պաշա փո. զոյ թիւ 22 քաղնի՞ն գործոյս հրատարակիչ Միհրան Ս. Քիթապեան էֆ. և Օլու Սուլթան-Համամ էսատ էֆ խան վորագրիչ Պերպերեան Նշան էֆ. ի :

ՓԱՆԱՍԷ

Կրնուած ցաւի զեղը բոլորովին բուսեղէններէ բաղադրուած ըլլալով թէ՛ ներսէն և թէ՛ դուրսէն կը գործածուի ու բազմաթիւ ցաւեր ու հիւանդութիւններ շուտով կ'ընթացէ :

Ինչպէս որ վարը յիշուած է : Ամեն տեսակ ցաւի, բաւարարութիւն, մէկքի կամ միջոցներու ցաւեր, ու նաև Թանջը, Քօլէրա և այլ անուան հիւանդութիւններ ունեցողները այս զեղէն խմելու են հետեւեալ կերպով : Կէս գաւաթ ջուրի մէջ, զիր ապուրի մը զրգաւէն աւելի շաքար, վրան լեցուր անուշի զրգաւ մը ֆանասէ աղէկ մը խառնէ ու խմէ :

Կոկորդի հիւանդութեանց, և Ուռնցքի համար զեղը վերաբերեալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեղ մը՝ մէկ կամ երկու անուշի զրգաւ այն բաղադրութեանէն խմէ : Յօդացաւի, Բիւմաթիւմի, Ուռնի ցաւի, Ստամոքսի ու տեսակ տեսակ կանակի ցաւերու համար դուրսէն ֆանասէ քանով աղէկ մը շիւկու է : Այնպիսի ցաւի համար քիչ մը բամպակ զանասէ մէջ թաթիլելով ցաւած անուշի մըս զնեղու է :

Ամեն տեսակ երրորդ ցաւի մը համար դուրսէն ֆանասէ քանի հարկ կըլլայ, եթէ քիչ մը ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն կըլլայ :

Մարմնոյ սրտած կամ ճմուռած տեղերը բժշկելու համար փառնը պատահածին պէս ֆանասէէ վրան աղէկ մը լեցնելու է : Գտնաւ կով լին. կարուած վերքերը բժշկելու համար՝ արիւնը չսրած շուտով մը վերքը կապելու և չապին վրայէն ֆանասէ լեցնելու է մինչև որ լաւ մը թըլլի ֆանասէն նաև արեան չըլլան կարագացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացնէ :

Սոյն զեղին օգտակարութեանը վրայ երկարօ էն զրել աւելորդ կը համարուի, գործածողները զայն միշտ կը գոյնեն, ուղղող կրնայ անձամբ պորձել. գինն ամառն է : Կը ծախուի Միհրանեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը որ ի Ղաւթիա Կ. Պոլսոյ :

Ղաւթիա ԵՇ. 23 Օգոստ.

ԸՆԹԵՐՅ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺ.

Բաց	12.17
Յած գին	12.17
Բարձր գին	12.17
Դոյց	12.18
Թղթագրութեան բաց	810 00
ցած	797 20
բարձր	825 00
ժամը 11	810.00

Փոխ. 63ի	Ֆր. 000.00
65ի	069.00
69ի	066 00
73ի	064.50

Ղանձատուր	21.25
Սուրէթէ Ժէնէրալ	4.06
Սուրէթէ Ոթման	3.10
Պաշա տը Բոնիթ	5 26
Բրէտի Ժէնէրալ	4.02
Բրամիէյ	3 75
Բամ. Երկաթ ուղի	44.37

ԸՆԹԵՐՅ. ԳՐԱՄՈՑ

(Ու. 100 ու. 1 Կաւալ)

Անդը Կոկի	109.22
Գաղը	87.12
Բօլ	89.38
Բրմից	51.12
Հինգնոց	19 20
Մէթալիք	17.30
Ճերմակ մէճիտ	06 23
Պղինձ	300.00